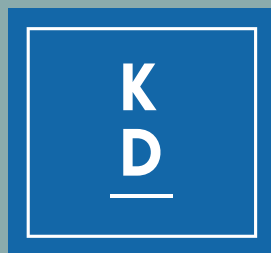

OPERATION RÄTTVISA

ÅTGÄRDER MOT
UNGDOMSBROTTSLIGHET

AUGUSTI 2020

REGERINGEN HAR KAPITULERAT INFÖR BROTTSLIGHETEN

Nyligen förklarade rikspolischef Anders Thornberg att "våldsutvecklingen är synnerligen allvarlig" och att hela samhället måste kraftsamla. Han pekade då också på något grundläggande. För att denna kraftsamling alls ska kunna komma till stånd krävs det först att "De kriminella behöver försvinna från våra gator och torg". De förslag vi presenterar syftar till detta, specifikt vad gäller unga förövare. Fler unga förövare måste plockas bort från gatorna.

AVSKAFFA MÖJLIGHET TILL ÅTALSUNDERLÅTELSE FÖR UNGA KRIMINELLA

Enligt lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare kan åklagare efter att ha inhämtat socialnämndens yttrande,

besluta att underlåta åtal för brott, som begåtts av person under 18 år. Alla brott ska utredas och klaras upp.

TA BORT KRAVET PÅ SYNNERLIGA SKÄL FÖR ATT ANHÅLLA ELLER HÄKTA UNGA KRIMINELLA

Vid en ålder upp till 18 år krävs synnerliga skäl för att kunna anhålla eller häkta unga, som när det handlar om väldigt grova brott som grovt rån. Det är dags att ta bort kravet på synnerliga skäl för att anhålla eller häkta unga kriminella som är straffmyndiga.

Inte minst för brottsoffret är det viktigt att när polisen gripit den unge som begått rånet, våldtäkten eller den grova misshandeln så ska brottsoffret inte riskera att möta den unge gärningsmannen hemma på torget igen redan efter ett par timmar.

SEPARATA HVB-HEM FÖR UNGA KRIMINELLA

LVU – omfattar idag både barn som utsätts för våld i hemmet (LVU 2§ - miljöfall), den som riskerar att skada sig själv genom missbruk, prostituerade och kriminalitet (LVU 3§ - beteendefall). Sammanblandningen mellan den som behöver vård och de som begår brott måste upphöra. Idag kan domstolen döma till

ungdomsvård på ett ungdomshem och socialtjänsten senare besluta om omhändertagande som ska "avtjänas" på samma ungdomshem. Gränsen mellan straff och vård blir otydlig. Det krävs separata HVB-hem för unga kriminella.

ÖVERFÖR SLUTEN UNGDOMSVÅRD TILL KRIMINALVÅRDEN

Ungefär 60 personer under 18 år avtjänar straff för grova brott i slutna ungdomsvård. Detta sker på sex olika hem som på senare tid uppmärksammas för att dömda mördare med lätthet lämnat den slutna vården. Den slutna

ungdomsvården ska därför överföras till Kriminalvården. Kristdemokraterna avsätter 100 miljoner kronor till Kriminalvården för detta ändamål.

UTRED PRESUMTIONEN MOT FÄNGELSE

I brottsbalkens 30:e kapitel finns den så kallade presumtionen mot fängelse som är en bärande princip i straffmätningen i Sverige. Där står att rätten ska fästa särskilt avseende vid omständigheter som talar för annan påföljd än fängelse. Dessutom ska rätten beakta de strafflindrande omständigheterna som står i 29 kap. 5§. Beroende på straffvärde, art och tidigare brottslighet kan rätten frånga detta. Kristdemokraterna menar att detta leder till flera problematiska domar där personer som fortsätter begå brott ändå döms till lindriga-

re domar än fängelse. Det innebär inte att vi menar att alla som begått ett brott ska dömas till fängelse. Det är inte önskvärt ur vare sig socialt, preventivt eller finansiellt hänseende. Alla förtjänar en chans att ändra sig. Men det svenska påföljdssystemet är anpassat efter en annan verklighet än den rådande. Vi menar att det är nödvändigt med en genomgripande utredning kring hur presumtionen mot fängelse ska användas. Exempelvis skulle rätten kunna ta de försvårande omständigheterna i 29 kap. 2§ i beaktande liksom de förmildrande.

FAMILJEANSVAR OCH SEKRETESSBRYTANDE BESTÄMMELSER

För att bryta mönstret måste insatser sättas in tidigt. Föräldrarnas ansvar kan inte nog understrykas. Det finns ett samband mellan dysfunktionella familjemönster och risken att tidigt dras in i kriminella kretsar. Det är väl belagt att barn till kriminella har avsevärt större risk att själv bli kriminell. Detta mönster måste brytas genom ett starkare samarbete kring ungdomar i riskzonen. Familjen måste involveras betydligt mer och tidigare, för att få förutsättningar att själva vända utvecklingen.

Men vi måste också mer öppna för att familjen inte har förutsättningar att lösa problemen. Då är det faktiskt i barnets bästa intresse att separeras från sin biologiska familj och hitta ett annat hem.

Vi vill förändra sekretesslagstiftningen på ett övergripande plan. Socialtjänsten, skolan, Polisen och andra myndigheter måste kunna prata med varandra och larma när de ser att något är på väg åt fel håll. Sekretesslagstiftningen hindrar detta nu.

STRAFFRABATTEN FÖR UNGA

För unga över 18 år vill vi helt slopa straffrabatten. Gängen utnyttjar straffrabatterna hänsynslöst för att tvinga in unga personer i mycket grov kriminalitet. Vi menar att den som är över 18 år är mogen nog att ta sitt fulla straff. För personer mellan 15 och 18 år behövs ett helt annat system för straffrabatter än det som finns idag. Att maxstraffet för slutna

ungdomsvård är fyra år är inte rimligt. Detta utnyttjas också av unga gängkriminella, som ser till att barn genomför avrättningar i Sverige. Straffrabatten måste reformeras så att den som begår grova brott får ett betydligt högre straff. Den som beordrar unga att begå brott eller rekryterar dem till kriminaliteten bör också kunna straffas hårt.

PUNKTBEVAKA DE GÄNGKRIMINELLA

Polisen måste få möjlighet att punktbevaka gängkriminella. De måste kunna slå hårdare mot kriminellas tillgångar och göra livet svårare för dem. Klockor, bilar, dyra kläder och andra statussymboler är viktigt för de gängkriminella. Den materiella statusen är ett lockbete i nyrekrytering.

Därför föreslår vi ett system efter irländsk modell där polisen alltid ska kunna beslagta dyra föremål eller kontanter från misstänkta kriminella om de inte kan uppvisa hur de tillskansat sig pengarna.

Ska polisen kunna punktbevaka behöver de också bättre tillgång till hemliga tvångsmedel och kamerabevakning för spaning. Vi vill öka möjligheten att använda dold kamerabevakning för spaning, vilket Polismyndigheten efterfrågat. Vi behöver också införa möjligheten till kamerabevakning på distans, så kallad "förlängd kik".

KD föreslår att fasta kameror, för exempelvis trängselskatt, ska få användas i spaning och i förundersökningar för att kartlägga var fordon kopplade till grova brott har rört sig. Varje polisbil bör vara utrustad med automa-

tiska nummerplåtavläsare. Dessa bör kopplas till relevanta register för att kartlägga rörelsemönster bland kriminella. Tekniken och infrastrukturen finns i stora delar redan men får i dag endast användas för att ta in skatt. I Sverige måste kamerorna också tillåtas användas för att förhindra mord och bekämpa gängkriminalitet.

Reglerna om hemlig dataavläsning måste också förändras. Dagens lagstiftning ligger efter i utvecklingen, trots att den uppdaterades i år. Idag får hemliga dataavläsning endast beviljas om åtgärden bedöms vara av synnerlig vikt. Vi vill ändra det till särskild vikt, samma krav som finns för t ex masttömning.

Vi vill också att övervakningsbesluten ska knytas till person istället för till plats, telefonnummer eller mobiltelefon. På så vis kan myndigheterna vara flexibla när kriminella slänger gamla telefoner eller byter möteslokal i sista stund.

Hade regeringen lyssnat på remissvaren från Polisen, Åklagarmyndigheten, Säkerhetspolisen och Tullverket hade detta redan skett. Det gjorde man dock inte.

MISSLYCKAD GRUNDSKOLEGÅNG GRUND FÖR REKRYTERING

Många med kunskap om den kriminella miljön – inte minst polisen, uppger att när en ung kriminell person åker fast finns det gott om yngre personer som kan ta dennes plats. Möjligheterna att rekrytera nya brottslingar är tyvärr mycket goda. Samhället har svårt att stoppa någon från att bli kriminell om den verkligen bestämt sig för det. Men individens öppenhet för att bli kriminell påverkas av vilka andra alternativ personen har.

För det allra flesta ungdomar är målet att gå ut grundskolan med så bra betyg att man kan gå det gymnasieprogram man önskar och därefter högskola eller dylikt.

Men för en grupp bryts den utbildningskedjan som ska leda till ett kvalificerat arbete efter grundskolan. Den som inte går ut nian med godkända betyg kommer inte in på gymnasiet och därmed stängs de flesta möjligheterna till jobb som vuxen. För en sådan person kan en kriminell karriär te sig mer attraktiv även om det valet i sig alltid är förkastligt oavsett omständigheter.

Var fjärde niondeklassare gick ut grundskolan 2019 utan godkända betyg i alla ämnen. Ungefär 15 procent av niorna gick ut utan behörighet att söka till yrkesinriktade program på gymnasiet. Dessa elever saknar godkända betyg i svenska, matematik och engelska samt fem ämnen till.

Det handlade om ungefär 17 000 personer 2019. En klar majoritet, 9929 stycken, av dem var pojkar.

Ungefär 90 procent av eleverna med svensk bakgrund var behöriga till yrkesinriktade program medan 83 procent av dem med utländsk bakgrund var det. Bland en grupp av 16 700 elever som är födda utomlands gick hela 42 procent ut nian utan behörighet att söka till yrkesinriktade program. Bland denna grupp hade 47 procent med minst godkänt betyg i alla ämnen.

I den grupp som lämnar nian utan betyg är utrikes födda och pojkar kraftigt överrepresenterade. Många av dem lever i bostadsområden där kriminella redan har stort inflytande och steget in i en kriminell värld blir därför kort om utbildningsvägen stängs.

Kristdemokraterna anser att det är ytterst viktigt att rekryteringskedjan bryts. Det behöver skapas alternativa vägar för de elever som går ut nian utan behörighet till gymnasiet. Dock får det inte ske till priset av att de akademiska kraven i grundskolan och gymnasiet sänks.

Likaledes behöver konsekvenserna för dem som begår brott i unga år bli tydligare.

FÖRSLAG

SKOLPLIKT UPP TILL 18 ÅRS ÅLDER BÖR ÖVERVÄGAS

Det bör i det här sammanhanget utredas hur en fortsatt skolgång för den här gruppen ska se ut så att dessa elever antingen kan bli behöriga till gymnasiet eller tillgodogöra sig kunskaper som gör att man har förbättrade chanser på arbetsmarknaden när man är 18 år.

K

D

—